

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
23.5.2013
Taltionumero
1792
Diaarinumero
900/3/12

1 (6)

Asia Vammaispalvelua koskeva valitus

Valittaja B alaikäisen A:n huoltajana

Päätös, jota valitus koskee

Helsingin hallinto-oikeus 2.3.2012 nro 12/0182/6

Asian aikaisempi käsittely

Sosiaalilautakunnan toisen aikuispalvelujen muutoksenhakujaoston alainen viranhaltija on 21.9.2011 hylännyt hakemuksen A:lle myönnettävästä henkikohtaisesta avusta 10 tunniksi viikossa. A on tuolloin ollut noin 3,5-vuotias lapsi, jolla ei ikänsä vuoksi katsottu olevan edellytyksiä määritellä avun tarvettaan ja toimia henkilökohtaisen avustajan työn johtajana. Kolmevuotias lapsi ei vammattomanakaan liiku kodin ulkopuolella yksin, vaan tarvitsee aikuisen valvontaa. A:n äidille on myönnetty omaishoidontukea, johon sisältyy myös lapsen auttaminen kodin ulkopuolisessa harrastustoiminnassa. Perhe on ohjattu hakemaan tukea lapsiperheiden varhaisesta tuesta ja Kehitysvammaisten Palvelusäätiön lomituspalvelusta, josta on mahdollista saada apua perheen kaikkien lasten hoitamiseen. A saa virikkeitä myös päivähoitossa, jossa hän käy osapäiväisesti neljänä päivänä viikossa.

Sosiaalilautakunnan toinen aikuispalvelujen muutoksenhakujaosto on päätöksellään 29.11.2011 (§ 181) pysyttänyt viranhaltijan päätöksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Helsingin hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt B:n jaoston päätöksestä tekemän valituksen.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammapalvelulaki) 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaista apua, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Lain 8 c §:n 1 momentin mukaan henkilökohtaisella avulla tarkoitetaan tässä laissa vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista kotona ja kodin ulkopuolella: 1) päivittäisissä toimissa; 2) työssä ja opiskelussa; 3) harrastuksissa; 4) yhteiskunnallisessa osallistumisessa; tai 5) sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä.

Pykälän 2 momentin mukaan henkilökohtaisen avun tarkoitus on auttaa vaikeavammaista henkilöä toteuttamaan omia valintojaan 1 momentissa tarkoitettuja toimia suorittaessaan. Henkilökohtaisen avun järjestäminen edellyttää, että vaikeavammaisella henkilöllä on voimavaroja määritellä avun sisältö ja toteutustapa.

Pykälän 3 momentin mukaan henkilökohtaista apua järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, joka tarvitsee pitkäaikaisen tai etenevän vamman tai sairauden johdosta välttämättä ja toistuvasti toisen henkilön apua suoriutuakseen 1 momentissa tarkoitetuista toiminnoista eikä avun tarve johdu pääasiassa ikääntymiseen liittyvistä sairauksista ja toimintarajoitteista.

Hallituksen esityksessä vammaispalvelulaiksi (HE 166/2008 vp) on sen yksityiskohtaisissa perusteluissa 8 c §:n 2 momentin kohdalla mainittu, että henkilökohtaisen avun luonteeseen kuuluu se, että avun tarvitsijalla on voimavaroja määritellä avun sisältö ja toteutustapa. Jos avun ja avustamisen tarve perustuu pääosin hoivaan, hoitoon ja valvontaan, tulisi siihen vastata muulla tavoin kuin henkilökohtaisella avulla.

Asiassa esitetyn selvityksen mukaan 7.2.2008 syntynyt A sairastaa spinaalista lihasatrofiaa (SMA2). Hän tarvitsee sairautensa vuoksi avustamista kaikessa liikkumisessa. Hänellä on käytössään apuvälineinä muun muassa seisomapyörätuoli ja erilaisia korotettuja istuimia. Asiassa esitetyn selvityksen mukaan A:n henkinen kehitys on ollut normaalia ja hän osaa ilmaista itseään ongelmitta suullisesti. A käy neljänä päivänä viikossa viisi tuntia kerrallaan päiväkodissa, jossa hänellä on oma avustaja. Päiväkotia on suositeltu hänelle kuntoutuksellisin perustein.

A:n äiti toimii hänen omaishoitajanaan. Perheelle on myönnetty ajalle 1.5.–31.12.2010 vammaispalvelulain mukaisena taloudellisena tukitoimena hoiva-avustajan palkkakustannukset 10 tunniksi viikossa.

A:lle on kesäkuussa 2011 haettu henkilökohtaista apua 10 tunniksi viikossa harrastustoimintaa varten. Hakemuksen mukaan A on musikaalisesti lahjakas ja hän on ollut aloittamassa elokuussa 2011 kanteleensoittoa 1–2 kertaa viikossa. A:n ikätasoryhmässä vanhemmat eivät ole enää lasten kanssa paikalla, vaan lapset harjoittelevat soittamista itsenäisesti ohjaajan johdolla. Kanteletuntien lisäksi A:lle on haettu avustajaa uimahallikäyntejä varten. Uiminen on A:n kehityksen ja liikeratojen ylläpitämisen vuoksi tärkeää, ja lisäksi A pystyy toimimaan vedessä ikäistensä tasolla. Perheen muiden lasten vuoksi vanhemmat eivät ole voineet tukea A:ta uintiharrastuksessa ainakaan syyskaudella 2011.

A on vammaispalvelulaissa tarkoitettu vaikeavammaisen henkilö. Asiaa esitetyn selvityksen mukaan hän pitää erilaisista harrastuksista ja osaa sinänsä ilmaista tarpeensa ja tahtonsa. Hän on kuitenkin ollut vasta kolmevuotias, kun muutoksenhakujaosto on tehnyt valituksenalaisen päätöksen. Hallinto-oikeus toteaa, että yleensä kolmevuotiaan lapsen avun tarve liittyy pääosin hoivaan, hoitoon ja valvontaan. Kolmevuotiaat lapset eivät vielä tavanomaisesti käy sellaisissa harrastuksissa, joihin aikuinen ei tule mukaan. Näin ollen hallinto-oikeus katsoo, että A ei ole vielä muutoksenhakujaoston tehdessä valituksenalaisen päätöksen välttämättä tarvinnut henkilökohtaista apua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Muutoksenhakujaoston päätöstä ei muuteta.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

B on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden ja jaoston päätökset kumotaan. A:lle on myönnettävä henkilökohtaista apua kymmenen tuntia viikossa vammaispalvelulain mukaisesti.

A on vammaispalvelulain mukaan vaikeavammaisen henkilö, jolle kuuluu henkilökohtainen apu. B huolehtii äitinä ja lapsensa omaishoitajana lapsensa tarpeista ja turvallisuudesta, eikä ole hakemassa lastenhoitoapua vaan henkilökohtaista apua. A tarvitsee henkilökohtaista apua esimerkiksi seurakunnan kerhoon ja kuvataidekerhoon osallistumiseksi sekä uimassa käymiseen.

A sairastaa vaikeaa lihassairautta, johon ei ole olemassa lääkettä. Kuitenkin päivittäisellä, jatkuvalla ja oikein tapahtuvalla kuntoutuksella

voidaan saavuttaa hyviä tuloksia ja parantaa taudin ennustetta. Kansaneläkelaitos myöntää A:lle terapiaa, mutta terapioiden lisäksi merkitystä on myös kotona tapahtuvalla ja omaehtoisella kuntouttamisella. Näistä yksi on säännöllinen vesiliikunta, eli uimassa käynti. Koska B:n perheessä on kaksi muutakin lasta, B ei voi viedä A:ta uimaan.

A:n henkisen kehityksen tukeminen on myös tärkeää. A on musikaalisesti lahjakas ja pitää myös kuvataiteilusta. Hänen ikäisensä lapsi osallistuu harrasteryhmiin ilman vanhempiaan. Vanhemmat toki kuljettavat lapsensa näihin harrasteisiin, mutta eivät itse ole läsnä opetustilanteessa.

B:tä on kehoitettu hakemaan avustajaa A:lle vasta myöhemmin, kun hän on vähän vanhempi. Kukaan ei kuitenkaan tunnu voivan määritellä, mikä olisi oikea ikä. A kuitenkin kulkee itsenäisesti taksilla, hän valitsee vaatteensa, hän valitsee mitä milloinkin haluaa tehdä. Hän osaa pyytää apua silloin, kun hän sitä tarvitsee ja hän osaa myös sanoa jos hän haluaa olla yksin.

Sosiaalilautakunnan toinen aikuispalvelujen muutoksenhakujaosto on antanut selityksen.

A on nelivuotias vaikeasti liikuntavammaisen lapsi, jolle on haettu henkilökohtaista apua kodin ulkopuolisiin toimintoihin 10 tuntia viikossa. A on selvitysten mukaan henkisesti ikätasonsa mukaisesti kehittynyt, vireä ja kiinnostunut erilaisista aktiviteeteistä. Hän käy päiväkodissa, jossa hänelle on oma avustaja. A tarvitsee toisen henkilön apua kaikissa toimissaan eikä sen vuoksi voi itsenäisesti käydä kerhossa tai uimahallissa ilman avustavaa henkilöä.

Vaikka vammaispalvelulaissa ei suoranaisesti ole rajoitettu oikeutta henkilökohtaiseen apuun henkilön iän perusteella, on henkilöllä kuitenkin oltava voimavaroja määritellä tarvitsemansa henkilökohtaisen avun sisältö ja toteutustapa.

Nelivuotiaalla lapsella ei ole laissa tarkoitettulla tavalla voimavaroja toimia henkilökohtaisen avustajan työnjohdollisessa tehtävässä. Kyky tahdon ja tarpeiden ilmaisuun ei ole riittävä. Vastuu avun toteuttamistavasta ja ajankohdasta on hänen vanhemmillaan.

Nelivuotias lapsi tarvitsee tavanomaisesti aikuisen henkilön hoitoa, valvontaa ja ohjausta toimissaan, eikä liiku kodin ulkopuolella tai harrasta

ilman vanhempiensa tai muiden läheisten henkilöiden läsnäoloa. Neli-vuotiaan lapsen avusta, hoidosta ja huolenpidosta kotona ja kodin ulko-puolella vastaavat lähtökohtaisesti hänen vanhempansa. Vammaispalve-lulain mukainen henkilökohtainen apu on tarkoitettu vaikeavammaisen henkilön itsenäisen suoriutumisen tukemiseen. Sitä ei ole tarkoitettu lää-kinnällisen kuntoutuksen toteuttamiseen, eikä perhekoosta tai vanhem-pien työolosuhteista johtuvien hoitojärjestelyjen kattamiseen.

B ei ole antanut hänelle varatusta tilaisuudesta huolimatta vastaselitystä.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitus hylätään. Hallinto-oi-keuden päätöstä ei muuteta.

Perustelut

Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen pe-rustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallin-to-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oi-keuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Irma Telivuo

Anne E. Niemi

Alice Guimaraes-Purokoski

Outi Suviranta

Janne Aer (t)

Asian esittelijä,
oikeussihteeri Camilla Sandström

Jakelu

Päätös

Jäljennös

B, maksutta

Helsingin hallinto-oikeus

Sosiaalilautakunnan toinen aikuispalvelujen muutoksenhakujaosto